

19.3.2026

Dnro 1670/03.04.04.04.19/2024

Asia Valitus ympäristönsuojelulain mukaisessa valvonta- ja hallintopakkoasiassa

Valittaja Kai Lahdenranta

Vastapuolet Niko Enqvist ja Mika-Pekka Stenius

Päätös, josta valitetaan

Ruskon kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta, 17.10.2024 § 55

Rakennus- ja ympäristölautakunta on antanut ympäristönsuojelulain 180 §:n mukaisesti seuraavat määräykset ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja jätevesien asianmukaisen käsittelyn toteuttamiseksi:

1. Rakennus- ja ympäristölautakunta on päättänyt, että kiinteistöt 704-404-4-78, 704-404-4-86 ja 704-404-4-174 tulee liittää kunnalliseen viemäriin 30.6.2025 mennessä.
2. Lisäksi rakennus- ja ympäristölautakunta on päättänyt rauettaa kiinteistöjen 704-404-4-86 ja 704-404-4-174 jättämän hakemuksen koskien jätevesien johtamista toisen ojaan tarpeettomana.
3. Lisäksi rakennus- ja ympäristölautakunta on päättänyt antaa määräyksen siitä, että kiinteistöjen vesi-, viemäri- ja hulevesilaitteiden tulee olla aina saavutettavissa ja pääsyn niille tulee olla kaikkina aikoina ja kaikissa olosuhteissa esteetön.

Lautakunta on todennut, että hallintopakkotoimiin ryhdytään, mikäli päätöstä ei noudateta.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Valittaja on valituksenalaisen päätöksen kohdan 1 osalta vaatinut, että valituksenalainen päätös kiinteistön 704-404-4-78 kunnalliseen viemäriin liittymisen osalta ensisijaisesti kumotaan tai että kunnalliseen viemäriin

liittymisen määräpäivä toissijaisesti asetetaan vähintään vuoden päähän valituksenalaisen päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Valittaja on valituksenalaisen päätöksen kohdan 2 osalta vaatinut, että rakennus- ja ympäristölautakunnan päätös rauettaa kiinteistöjen 704-404-4-86 ja 704-404-4-174 jättämä hakemus koskien jätevesien johtamista toisen ojaan on kumottava ja hakemus hylättävä tai palautettava rakennus- ja ympäristölautakunnalle asianmukaista käsittelyä varten.

Valittaja on valituksenalaisen päätöksen kohdan 3 osalta vaatinut, että siinä annetun määräyksen tehosteeksi kiinteistöjen Pajulehto (4:86), Syrjänen (4:174) ja Pellonpiennar (4:393) omistajille tai haltijoille on asetettava päätösehdotuksen mukainen uhkasakko.

Perustelut

Valittajan kiinteistön 704-404-4-78 jätevesien johtaminen ei ole aiheuttanut haittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa. Jätevesijärjestelmään on asennettu viranomaisten kanssa sovittu WaStop-venttiili ja sen toiminta on tarkastettu.

Se, että kokoojakaivoa ja sen laitteita on vahingoitettu esimerkiksi poistamalla tai rikkomalla WaStop-venttiili sekä asettamalla kaivon päälle jopa 1 000 kg painava kuormaajan kauha, mikä on voinut siirtää kaivon rakenteita ja putkia tai heikentää tiiviyyttä, ei oikeuta pakkotoimia valittajaa kohtaan. Ilkivalta on rikostutkinnassa. Tulvimistilanteissa padotusventtiilit toimivat ja estävät tulvavesien nousun kiinteistöille. Valittaja ei voi vaikuttaa naapurin padotusventtiilin korkeuteen. Karhulanojan tulviminen on harvinaista ja lyhytaikaista. Kaikkina vuosina kokoojakaivon toimintaa vaikuttavia tulvia ei ole ollut. Valitusajankohtana koettu poikkeuksellinen tulva kesti reilun vuorokauden. Alue ei ole ranta- tai pohjavesialuetta, eikä määräys ole toiminnan luonne ja ympäristörasituksen merkitys huomioon ottaen kohtuullinen. Valittajan kiinteistön kohdalla ei ole edellytyksiä ympäristönsuojelulain 180 §:n mukaiselle määräykselle. Valittajan kiinteistön vedenkulutus on tavanomaista (noin 50–60 m³/vuosi). Liittäminen kunnan viemäriin maksaisi noin 36 000 euroa, eikä se olisi kohtuullista 75-vuotiaan pariskunnan maksettavaksi.

Valituksenalaisen päätöksen kohta 2 koskee jätevesiä. Kesällä 2023 on kaivettu luvatta rumpuputki Pajulehdontien ali. Pajulehdontien itäpuolisesta ojasta otetussa vesinäytteessä on havaittu ulosteperäisiä bakteereita. ”Hakemuksen rauettaminen” on terminä vieras, eikä laki tai oikeuskäytäntö tue sitä, kun hanketta on jo toteutettu maastossa.

Valituksenalaisen päätöksen kohdan 3 määräykselle tulisi asettaa tehoste, jotta kokoojakaivolla voi asioida turvallisesti. Ympäristötarkastajan 6.11.2024 lähettämän sähköpostin mukaan lautakunnan päätös ei ole tehokas ilman sanktioita.

Kiinteistöt 704-404-4-78 ja 704-404-4-86 ovat johtaneet jätevetensä yhteiseen kokoojakaivoon vuodesta 1978 ilman ongelmia, kunnes valittajan naapurikiinteistön 704-404-4-86 koko jätevesijärjestelmä vuonna 2010 uusittiin ja liitettiin yhteiseen kokoojakaivoon ilman Ruskon rakennusvalvonnan tai naapurin lupaa.

Ympäristötarkastajan mukaan Ruskon kunnan olisi tullut vaatia lupa jätevesijärjestelmän uusimiselle vuoden 2004 jälkeen rakennetuissa järjestelmissä, mutta lupaa ei ole edellytetty, mikä on vastoin valittajan oikeusturvaa. Vuodesta 2010 alkaen kiinteistön 704-404-4-86 omistaja on aiheuttanut ongelmia valittajan kiinteistön ja oman kiinteistönsä jätevesien johtamisessa erityisesti sateilla ja tulva-aikoina johtamalla myös kattovedet viemäriin, vaikka niitä ei aiemmin johdettu sinne. Vaasan hallinto-oikeus vahvisti 8.6.2012 Ruskon kunnan päätöksen, jonka mukaan kolmanteen saostuskaivoon johdetut hulevedet eivät saa haitata saostuskaivojen toimintaa, mutta haittaa on silti syntynyt. Kunta on ollut tietoinen tilanteesta mutta sallinut kiinteistön omistajan toimia vastoin päätöstä useiden vuosien ajan.

Kiinteistön 704-404-4-86 omistaja on esittänyt valittajan jätevesijärjestelmään korjausvaatimuksia, jotka valittaja on toteuttanut ja saanut niille Ruskon viranomaisten hyväksynnän.

Valittajan jätevesiviemäri on kahdesti tulpattu vuonna 2024, ja tapauksista on tehty poliisille tutkintailmoitukset. Ulkopuolisen asiantuntijan toimesta on todettu, että kokoojakaivossa oli valittajan viemäriputkesta poistettu WaStop-tulvaventtiili ja tilalla oli tulppa, ja kaivon purkuputki oli täytetty savella ja mullalla. Asiasta tehty raportti suosittelee putkien pesua ja kuvausta. Kiinteistön 704-404-4-86 edustajat ovat estäneet yhteisen kokoojakaivon huolto- ja korjaustöitä ja lopulta paikalle on tarvittu kunnan ympäristötarkastaja, jotta työt on voitu suorittaa.

Näiden tapahtumien jälkeen ympäristötarkastaja on esittänyt Ruskon rakennus- ja ympäristölautakunnalle määräystä kaikkien kolmen 704-404-4-78, 704-404-4-86 ja 704-404-4-174 kiinteistön liittämistä yhdenvertaisesti kunnalliseen viemäriin hallintopakkomääräyksellä.

Määräyksessä mainittuja hulevesien laimentamia jätevesiä on johdettu vain kiinteistöllä 704-404-4-86. Kyseisen kiinteistön katolta tulevat ja viemäriin johdetut, eri hallintopäätöksissä kielletyt, runsaat hulevedet ovat sekoittaneet jätevesien normaalin juoksutuksen.

Ruskon kunta on luvannut laittaa Kaharintien alueen kunnallisen viemäröinnin piiriin jo vuonna 2012. Valittajan kiinteistö sijaitsee Kaharintien vieressä. Kyselyjä on tehty Ruskon teknilliselle johtajalle viemäröinnin edistämisestä vuosina 2018 ja 2023. Kun on ollut lupaus Ruskon kunnan järjestämästä viemäröinnistä, valittaja ei lähtenyt omin päin liittämään kiinteistöään Turun kaupungin kunnalliseen viemäriverkkoon.

Lähialueen ruskolaisten kiinteistöjen jätevesijärjestelmät ovat samantyyppisiä kuin valittajalla, mutta heille ei ole annettu määräystä liittyä kunnalliseen

jätevesiverkostoon. Tasapuolisuutta ei ole noudatettu, etenkin kun alue on taajamaa. Turun kaupungin viemäriverkkoon liittyminen toiselta paikkakunnalta olisi huomattavasti kalliimpaa ja teknisesti vaativampaa kuin liittyminen oman kunnan viemäriin. Määräaika on liian lyhyt tarvittaviin lupiin ja rakentamiseen.

Ympäristötarkastaja on ehdottanut muistiossa marraskuussa 2023 liittymistä Turun viemäriverkkoon, mutta pelkästä muistion ehdotuksesta valittaja ei ole aloittanut toimenpiteitä liittymisen toteuttamiseksi.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Hallinto-oikeus on pyytänyt Ruskon rakennus- ja ympäristölautakunnalta lausunnon. Niko Enqvistille ja Mika-Pekka Steniukselle on varattu tilaisuudet antaa vastineet.

Ruskon rakennus- ja ympäristölautakunta on antanut lausunnon.

Niko Enqvist, Mika-Pekka Stenius ja Toni Enqvist ovat antaneet vastineen.

Valittaja on antanut vastaselityksen.

Valittaja on toimittanut lisäselvitystä.

Hallinto-oikeus on toimittanut lisäselvityksen liitteineen tiedoksi Niko Enqvistille ja Mika-Pekka Steniukselle.

Niko Enqvist on toimittanut lisäselvitystä.

Valittaja on antanut vastaselityksen ja toimittanut lisäselvitystä.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus, hyläten valituksen muutoin, muuttaa rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksen kohdan 1. kuulumaan seuraavasti (*muutokset kursiivilla*):

1. Rakennus- ja ympäristölautakunta on päättänyt, että kiinteistöt (*poistettu tekstiä*), 704-404-4-86 ja 704-404-4-174 tulee liittää kunnalliseen viemäriin 30.6.2025 mennessä ja kiinteistön 704-404-4-78 jätevedet tulee johtaa umpisäiliöön tai kiinteistö liittää kunnalliseen viemäriin 31.10.2026 mennessä.

Perustelut

Sovelletut säännökset

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 5 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan ympäristönsuojelulaissa tarkoitetaan *päästöllä* ihmisen toiminnasta aiheutuvaa aineen, energian, melun, värinän, säteilyn, valon, lämmön tai hajun päästämistä, johtamista tai jättämistä yhdestä tai useammasta kohdasta suoraan tai epäsuorasti ilmaan, veteen tai maaperään. Momentin 2 kohdan mukaan *ympäristön pilaantumisella* tarkoitetaan sellaista päästöä, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa a) terveyshaittaa, b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille, c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikeutumista, d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä, e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä, f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle tai sen käytölle, tai g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus.

Ympäristönsuojelulain 16 §:n mukaan maahan ei saa jättää tai päästää jätettä tai muuta ainetta taikka eliöitä tai pieneliöitä siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (*maaperän pilaamiskielto*).

Ympäristönsuojelulain 155 §:n 1 momentin mukaan, jos kiinteistöä ei ole liitetty viemäriverkostoon eikä toimintaan tarvita ympäristölupaa, jätevedet on johdettava ja käsiteltävä siten, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Ympäristönsuojelulain 156 §:n 1 momentin mukaan kiinteistön omistajan on huolehdittava siitä, että talousvesien käsittelyä varten kiinteistöllä on kohteeseen soveltuva jätevesien käsittelyjärjestelmä. Käsittelyjärjestelmän soveltuvuutta arvioitaessa otetaan huomioon kiinteistön käytön aiheuttama käsittelemättömästä jätevedestä aiheutuva kuormitus, ympäristön pilaantumisen vaara ja muun jätevesijärjestelmän ominaisuudet, kiinteistön sijainti vesistön tai meren läheisyydessä tai vedenhankintakäytössä olevalla tai siihen soveltuvalla pohjavesialueella ja muut ympäristöolosuhteet.

Ympäristönsuojelulain 180 §:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräys voi koskea toimea tai rajoitusta, toiminnan tarkkailua tai tiedottamista taikka valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista. Määräys ei voi koskea luvanvaraista, ilmoituksenvaraista eikä rekisteröitävää toimintaa. Määräyksen on oltava kohtuullinen ottaen huomioon toiminnan luonne ja ympäristön pilaantumisen merkittävyys.

Ympäristönsuojelulain 184 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään. Uhkaa ei kuitenkaan saa asettaa 180 §:n nojalla annetun määräyksen tehosteeksi.

Asiassa saatu selvitys

Ruskon kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta on antanut ympäristönsuojelulain 180 §:n mukaisen määräyksen ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja jätevesien asianmukaisen käsittelyn toteuttamiseksi siten, että kiinteistöt 704-404-4-78, 704-404-4-86 ja 704-404-4-174 tulee liittää kunnalliseen viemäriin 30.6.2025 mennessä.

Edellä mainituilla kiinteistöillä on vuosien ajan kärsitty jätevesijärjestelmiin vaikuttavista hulevesitulvista, eivätkä asianosaiset kiinteistöt ole päässeet sopuun jätevesijärjestelyistä.

Neuvottelussa 10.11.2017, jossa ovat olleet läsnä kiinteistöjen 704-404-4-86, 704-404-4-174, 704-404-4-393 ja 704-404-4-78, Ruskon kunnan ja Raision kaupungin edustajat, on sovittu, että valittaja asennuttaa kokoojakaivoon tulevaan purkuputkeensa takaisinvirtauksen estoventtiilin (WaSTOP tai vastaava). Estuventtiili estää virtauksen kokonaan tulvatilanteessa. Estuventtiilin asennuksen jälkeen valittajan jätevesijärjestelmän on todettu olevan Ruskon kaavoitus- ja rakennuslautakunnan päätöksen (20.11.2014 § 86) mukainen.

Pajulehdontien 14.11.2023 pidetystä katselmuksesta, oikeastaan tarkastuksesta, laaditun muistion mukaan alueella ei ole asemakaavaa. Turun vesihuollon toiminta-alue ulottuu Kaharintien pohjoispuolella kuntarajaan asti. Ruskon vesihuollon kehittämissuunnitelmassa vastaavat alueet on linjattu vesihuollon kannalta tarpeellisiksi liitosalueiksi ja Kaharintien varren viemärointiin on varauduttu. Kyseessä olevien kiinteistöjen jätevesien ja hulevesien johtaminen on hoidettu tavalla, joka ei täytä turvalliselle ja terveelliselle asuinympäristölle asetettuja vaatimuksia. Nykyiset sakokaivoratkaisut eivät täytä nykyisen jätevesilainsäädännön puhdistusvaatimuksia, eivätkä ole lain tarkoittama käsittelyjärjestelmä. Muistiossa on esitetty, että koska alue on väestötiheyden perusteella taajamaa, ja jätevesien käsittely kiinteistöillä on aiheuttanut ongelmia, kaikki alueen kiinteistöt tulee liittää kunnalliseen viemäriin.

Pajulehdontien 27.8.2024 pidetyn katselmuksen, oikeastaan tarkastuksen, muistiossa on otettu huomioon Raision pesuhuolto Oy:n kokoojakaivon putkistokuvauksista tekemä raportti. Muistion mukaan tulo- ja purkuputket ovat kaikki lähes samalla tasolla. Kaivonrenkaat ovat liikkuneet, ja renkaiden saumasta kaivoon pääsee maa-aineksia, ja oletettavasti myös pinta- ja suotovesiä sateiden aikana. Järjestelmä ei ole tiivis. Purkuputkessa ei ole tarkastuskaivoja ennen Karhulanojaa. Purkuputken pää on Karhulanojan vedenpinnan tasolla, ja putkistokuvaus on suoritettu sellaiseen aikaan, että

veden pinta on ollut melko matalalla. Sateiden ja sitä seuraavan veden pinnan nousun seurauksena vesi pääsee virtaamaan putkessa väärään suuntaan kohti kokoojakaivoa. Purkuputkessa ei ole takaiskuventtiiliä. Purkuputki on ollut tukkiutunut sinne kasvaneista juurista, ja se huuhdeltiin painesuihkupesurilla. Muistion mukaan kokoojakaivoon ei pitäisi johtaa mitään vesiä, koska kaivo ei toimi kuten sen kuuluisi, eikä se rakenteellisesti ole jätevesijärjestelmäksi soveltuva. Kokoojakaivon käytön jatkaminen riippumatta siitä, mitä vesiä sinne johdetaan, edellyttää kaivon ja purkuputken saneeraamista. Pitkän (noin 90 m) purkulinjan vuoksi purkuputkeen suositellaan myös tarkastuskaivoa. Kiinteistön 704-404-4-78 viemäriputkien kuntoa ei saatu kuvauksessa selville, sillä ne ovat olleet täynnä vettä. Muistion mukaan nykyinen purkujärjestely on tullut teknisen ikänsä päähän ja vaatisi pikaista ja laajaa saneeraamista. Pintavesien korkeuden ollessa nykyisellä tasolla kiinteistökohtaisia järjestelmiä ei pystytä asentamaan tulvakorkeuden yläpuolelle. Nykyinen ratkaisu ei ole turvallinen ja terveellinen, ja tulva-aikoina käsittelemättömiä jätevesiä pääsee hallitsemattomasti maastoon. Lisäksi muistioon on muun muassa liitetty ohjeet ojitustoimituksen hakemiseksi sekä kehotukset liittyä kunnalliseen viemäriin. Lähimmän liittymispisteen on todettu olevan Turun kaupungin puolella.

Ruskon kunnan tekniset palvelut on lausunnossaan 10.10.2024 todennut muun muassa, että Ruskon kunnan vesihuoltolaitoksen vesihuoltolain 10 §:n mukainen toiminta-alue kattaa Ruskon kunnan asemakaavoitetut alueet. Kiinteistöt 704-404-4-78, 704-404-4-86 ja 704-404-4-174 sijaitsevat Pajulehdontiellä Ruskon kunnan vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolella. Alueella sijaitsee vesihuoltolaitoksen talousvesiverkosto mutta ei jätevesiverkostoa. Kiinteistöt 704-404-4-78, 704-404-4-86 ja 704-404-4-174 ovat liittyneet Ruskon kunnan vesihuoltolaitoksen talousvesiverkostoon. Teknisesti jätevesien johtamiseen voivat soveltua umpisäiliö, suodatuskenttä ja/tai pienpuhdistamo tai liitos kunnalliseen jätevesiverkostoon. Suodatuskenttää/pienpuhdistamoa ei voida pitää vaihtoehtoina, koska näistä vaihtoehtoissa puhdistettu vesi pitää pystyä purkamaan maastoon, jolloin todennäköisesti sama vesien poisjohtamisen ongelma toistuisi vastaavalla tavalla kuin nykytilanteessa. Ruskon kunnan vesihuoltolaitoksen jätevesiverkosto sijaitsee lähimmillään 1,45 kilometrin etäisyydellä Pajulehdontieltä, eikä suunnitelmissa ole rakentaa kyseiselle alueelle Ruskon kunnan jätevesiverkostoa. Tilannetta tarkastellaan uudelleen Ruskon vesihuoltolaitoksen toiminta-alueita päivitettäessä.

Turun vesihuolto Oy:n 10.10.2024 antaman lausunnon mukaan Ruskon kunnan alueella Pajulehdontiellä sijaitsevien kiinteistöjen on teknisesti mahdollista liittyä Turun Vesihuolto Oy:n omistamaan jätevesiverkostoon. Paineviemäriellä ei voi liittyä suoraan liitoskaivoon vaan painevisiärimin liitos tulee tehdä viettana tasaускаivon kautta. Kiinteistöjen omistajien on kustannuksellaan rakennettava tonttijohdot kokonaisuudessaan liitospisteelle asti. Kiinteistöjen omistajat vastaavat rakentamiensa johtojen ylläpidosta kustannuksellaan. Turun Vesihuolto Oy:n yleisten toimitusehtojen mukaisesti kiinteistöltä ei saa johtaa hulevesiä laitoksen jätevesiviemäriin. Kiinteistöjen liittymisetäisyys on noin 100–200 metriä. Liittymisolosuhteet ja -etäisyydet ovat asemakaava-alueen ulkopuolelle tavanomaiset.

Ruskon kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta on lausunnossaan hallinto-oikeudelle muun muassa todennut, että ratkaisussa olisi voitu huomioida umpisäiliön mahdollisuus viemäriin nähden yhtä tehokkaana tapana ehkäistä ympäristön pilaantumista. Umpisäiliöratkaisu olisi käyttökustannuksiltaan kallis, mutta lautakunta on esittänyt umpisäiliömahdollisuuden lisäämistä, mikäli hallinto-oikeus muuttaa ratkaisua tältä osin. Lausunnon mukaan alueelta tulleiden ilmoitusten ja tarkastusten perusteella tulviminen vaikuttaa olevan vuosittain tapahtuvaa. Kiinteistön 4:86 asuinrakennus, viemärit ja kaivot sijaitsevat korkeusasemaltaan matalammalla kuin kiinteistön 4:78, joten kun ojat tulvivat, niin kiinteistön 4:86 veden käyttö loppuu aiemmin kuin kiinteistöllä 4:78.

Oikeudellinen arviointi

Katselmusten (14.11.2023 ja 27.8.2024), oikeastaan tarkastusten ja niistä laadittujen muistioiden mukaan kiinteistöjen 704-404-4-78 ja 704-404-4-86 käytössä oleva osittain yhteinen jätevesijärjestelmä ei toimi kuten sen kuuluisi. Jätevesijärjestelmän kunnosta ja rakenteesta saatu selvitys huomioon ottaen, hallinto-oikeus katsoo, ettei jätevesijärjestelmä täytä ympäristönsuojelulain vaatimuksia, koska sen käyttämisestä voi aiheutua ympäristönsuojelulain 5 §:n 2 momentin mukaista ympäristön pilaantumista.

Arvioitaessa sitä, onko Ruskon kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta voinut antaa toimittamiensa tarkastusten nojalla ympäristönsuojelulain 180 §:n mukaisen määräyksen pilaantumisen ehkäisemiseksi, on otettava huomioon se, että määräyksen on oltava kohtuullinen huomioden toiminnan luonne ja pilaantumisen merkittävyys. Oikeuskirjallisuudessa (Kuusiniemi – Leinonen - Marttinen – Salila – Seppälä - Siitari: Ympäristönsuojelulainsäädäntö) on katsottu muun muassa, että ympäristönsuojelulain 180 §:n mukaan annettavien määräysten tulee olla kohtuullisia suhteessa toteutuneeseen pilaantumiseen tai pilaantumisen ilmeiseen vaaraan. Kohtuullisuutta on arvioitava sekä suhteessa määräyksen kohteeseen että toiminnasta haittaa kärsivän asemaan. Oikeuskäytännössä kohtuullisuuden arvioinnissa on otettu huomioon muun ohella, onko toiminnanharjoittajalla mahdollisuus järjestää toimintansa vähemmän haittaa aiheuttavalla vaihtoehtoisella tavalla. Kohtuullisuusarviointiin liittyy eräissä tapauksissa väistämättä myös sen seikan harkinta, aiheuttaako määräyksellä tarkoitettu kielto tai velvoite määräyksen kohteelle kohtuuttomia kustannuksia. Määräysten tulee olla myös suhteellisuusperiaatteen mukaisia, sillä lain mukaan määräysten tulee olla tarpeellisia.

Kiinteistöjen jätevesien johtaminen aiheuttaa toistuvaa ympäristön pilaantumisen riskiä. Ympäristön pilaantumisen merkittävyyden arvioinnissa on otettava huomioon, että kiinteistö 704-404-4-86 on asuinkäytössä, ja hulevesitulvien yhteydessä hulevesiin sekoittuneiden jätevesien mikrobit leviävät kiinteistön piha-alueelle.

Kun asiaa arvioidaan kokonaisuudessaan ja otetaan lisäksi huomioon kiinteistöjen hulevesitulvista aiheutuneiden jätevesiongelmien vuosikausia

jatkunut kesto sekä se, että asianosaiset eivät ole useista kehotuksista huolimatta saattaneet asiaa ojitustoimituksessa ratkaistavaksi, hallinto-oikeus katsoo, että Ruskon kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta on sinänsä voinut ympäristönsuojelulain 180 §:n mukaisesti antaa määräyksen, joka velvoittaa kiinteistöt 704-404-4-78, 704-404-4-86 ja 704-404-4-174 liittymään kunnalliseen jätevesiverkostoon. Hallinto-oikeus arvioi kuitenkin, että edellä mainitut haitat olisi mahdollista poistaa myös umpisäiliöiden avulla. Tämän vuoksi ja ottaen huomioon viemäriin liittymisestä aiheutuvat kustannukset hallinto-oikeus katsoo, että määräys ei ole ympäristönsuojelulain 180 §:n edellyttämällä tavalla kohtuullinen, jos viemäriin liittyminen on ainoa vaihtoehto. Hallinto-oikeus on tämän vuoksi muuttanut rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksen kohtaa 1 siten, että määräyksessä asetettu velvoite voidaan vaihtoehtoisesti täyttää johtamalla kiinteistön 704-404-4-78 jätevedet umpisäiliöön. Valituksen käsittelyyn kuluneen ajan vuoksi hallinto-oikeus on lisäksi pidentänyt velvoitteen toteuttamisen määräaika kiinteistön 704-404-4-78 osalta siten, että uusi määräaika on hallinto-oikeuden kohtuulliseksi arvioima 31.10.2026.

Selvyyden vuoksi hallinto-oikeus toteaa, että koska kiinteistöjen 704-404-4-86 ja 704-404-4-174 omistajat tai haltijat eivät ole hakeneet muutosta rakennus- ja ympäristölautakunnan päätökseen, on päätös tullut näiden kiinteistöjen osalta lainvoimaiseksi eikä sitä siten ole mahdollista muuttaa näiden kiinteistöjen osalta.

Hakemuksen rauettaminen tarkoittaa sitä, että viranomainen päättää hakemuksen käsittelyn ratkaisematta sitä. Tässä tapauksessa kiinteistöt 704-404-4-86 ja 704-404-4-174 ovat tehneet hakemuksen jätevesien johtamisesta toisen ojaan. Rakennus- ja ympäristölautakunta on valituksenalaisella päätöksellään määrännyt kyseiset kiinteistöt liittymään kunnalliseen viemäriin. Kunnalliseen viemäriin liittymisen jälkeen kiinteistöjen jätevedet johdetaan viemäriin, eikä näillä kiinteistöillä siten enää ole tarvetta saada lupaa johtaa jätevesiään ojaan. Hakemuksen tultua tarpeettomaksi on myös sen ratkaiseminen tarpeetonta, minkä vuoksi rakennus- ja ympäristölautakunta on voinut rauettaa hakemuksen. Hallinto-oikeus on tämän vuoksi hylännyt valituksenalaisen päätöksen kohtaa 2 koskevat vaatimukset.

Tässä asiassa on kyse ympäristönsuojelulain 180 §:n mukaisesta määräyksestä pilaantumisen ehkäisemiseksi. Uhkasakon asettaminen tällaisen päätöksen tehosteeksi on nimenomaisesti kielletty ympäristönsuojelulain 184 §:ssä. Hallinto-oikeus on tämän vuoksi hylännyt valituksenalaisen päätöksen kohtaa 3 koskevan vaatimuksen. Selvyyden vuoksi hallinto-oikeus toteaa, että jos määräystä ei noudateta, kunnan ympäristösuojeluviranomainen voi velvoittaa asianosaisia noudattamaan määräystä ympäristönsuojelulain 175 §:n ja 179 §:n mukaisella hallintopakkopäätöksellä. Tällaiseen hallintopakkopäätöksen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakko.

Hallinto-oikeuden tehtävänä on arvioida, onko Ruskon kunnan rakennus- ja ympäristölautakunnan päätös 17.10.2024 § 55 lainmukainen. Valituksessa, vastineissa ja vastaselityksissä esitetyt asian aikaisempiin vaiheisiin, väitettyihin rikoksiin ja Ruskon kunnan toimintaan liittyvät seikat sekä muut

valituksenalaisen päätöksen lainmukaisuuteen liittymättömät seikat ja selvitykset eivät kuulu tähän asiaan, eikä hallinto-oikeus siksi lausu niistä enemmälti.

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 44 §:n 2 momentin mukaan asian saa ratkaista varaamatta asianosaiselle tilaisuutta tulla kuulluksi, jos oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin turvaaminen ei edellytä kuulemista. Valittajan vastaselityksissä esitetyt asiat ovat joko sellaisia, jotka on esitetty hallinto-oikeudelle aikaisemmin ja annettu tiedoksi valittajan vastapuolille tai edellä tarkoitettulla tavalla asiaan kuulumattomia. Sama koskee vastaselitysten liitteitä. Nämä seikat huomioon ottaen oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin turvaaminen ei edellytä lisäkuulemisia vastaselityksistä tai niiden liitteistä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimmalle hallinto-oikeudelle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitusosoitus on liitteenä Hall (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Patrick Sahlström ja Annukka Lagerstam, tekniikan alan hallinto-oikeustuomari Susanna Lähetkangas sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Merilin Vartia.

Esittelijä Maritta Feodoroff

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös maksutta	Kai Lahdenranta, saantitodistuksin
Jäljennös maksutta	Niko Enqvist, saantitodistuksin
	Mika-Pekka Stenius, saantitodistuksin
	Ruskon kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
	Lupa- ja valvontavirasto/valvontaviranomainen
	Lupa- ja valvontavirasto/yleisen edun valvontayksikkö
	Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Viranomaisen tietoon asiakirjan katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen saapumispäivänä. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottotodistus, saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)

- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valituslupan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiantipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15
Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:	https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/